

A szupportív kezelés jelentősége

Gadó Klára

Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ

Semmelweis Egyetem

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Valójában mi a cél az idős betegek onkológiai kezelése során?

- Az élethossz növelése?
- Életminőség javítása?
- A függetlenség megőrzése?
- A lehető legtovább élni jó állapotban?

Szupportív kezelés

=

Támogató kezelés

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Mit is értünk szupportív kezelés alatt?

A daganatos betegség vagy a kezelés által okozott tünetek, panaszok csökkentését, megszüntetése

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Miért olyan fontos ez?

A daganat-ellenes kezelések

Rontják az életminőséget,

Súlyos mellékhatásokat

okoznak

Akár halálos szövődményeket is

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Miért olyan fontos ez?

*A tumor esetleg
eltűnik,
Csak éppen a beteg
is....*

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Miért olyan fontos ez?

Az idős beteg:

Esendőség

Csökkent kompenzáló képesség

Multimorbiditás

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Miért olyan fontos ez?

Enélkül nem tudnánk a
megfelelő daganat-
ellenes kezelést nyújtani

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Melyek a legfontosabb szupportációk?

- A hányinger, hányás csökkentése,
- A hasmenés vagy épp a székrekedés kezelése,
- A vérszegénység megelőzése és kezelése,
- A megnövekvő trombóziskockázat csökkentése,
- A megnövekvő kardiológiai rizikó mérséklése,

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Melyek a legfontosabb szupportációk?

- A neutropénia megelőzése, kezelése,
- Fertőzések megelőzése kezelése,
- A tápláltsági szint biztosítása
- A fájdalomcsillapítás,
- A bőr- és nyálkahártya-problémák kezelése,
- A pszichológiai támaszkodás,

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A hányinger, hányás

- **Az akut vagy korai hányás**
  - a citosztatikum beadása után 24 órán belül jelentkezik, s jellemzően ez a legintenzívebb.
- **A kései vagy késleltetett hányás**
  - a kezelést követő 2-5. napon
  - intenzitását tekintve mérsékeltebb
  - elhúzódó volta miatt nagyon megterhelő

Miért hány a beteg?

- Egészséges sejtek is károsodnak a bélnyálkahártya falában.
- szerotonin szabadul fel,
- Az agyi hányásközpontba kerül
- ahol az ingerek hányást válthatnak ki.

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A hányinger, hányás csökkentése

- Nagymértékben emetogén szerek:

- A betegek több, mint 90 %-ban hányást okoz:

- Anthracycline/cyclophosphamide kombináció.
- Carmustine.
- Cisplatin.
- Cyclophosphamide ($\geq 1,500$ mg/m²).
- Dacarbazine.

A hányinger, hányás csökkentése

- **Anticipátoros hányás**
  - nem a kemoterápia, hanem maga a mellékhatástól való félelem idéz elő hányást.
  - Leggyakrabban a második-harmadik kemoterápia előtt jelentkezik,
  - a „kórházzzag”, a kezelőhelyiség atmoszférája, a tű látványa, hangok, színek jelentenek kulcsingert
  - **Ezért a megelőzésre nagy hangsúlyt kell helyezni**

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A hányinger, hányás csökkentése

- Házi praktikák:

- Mentolos cukorka
- Jégkocka, hideg italok
- Túl édes, zsíros, fűszeres étel kerülése
- többször, kis mennyiség fogyasztása

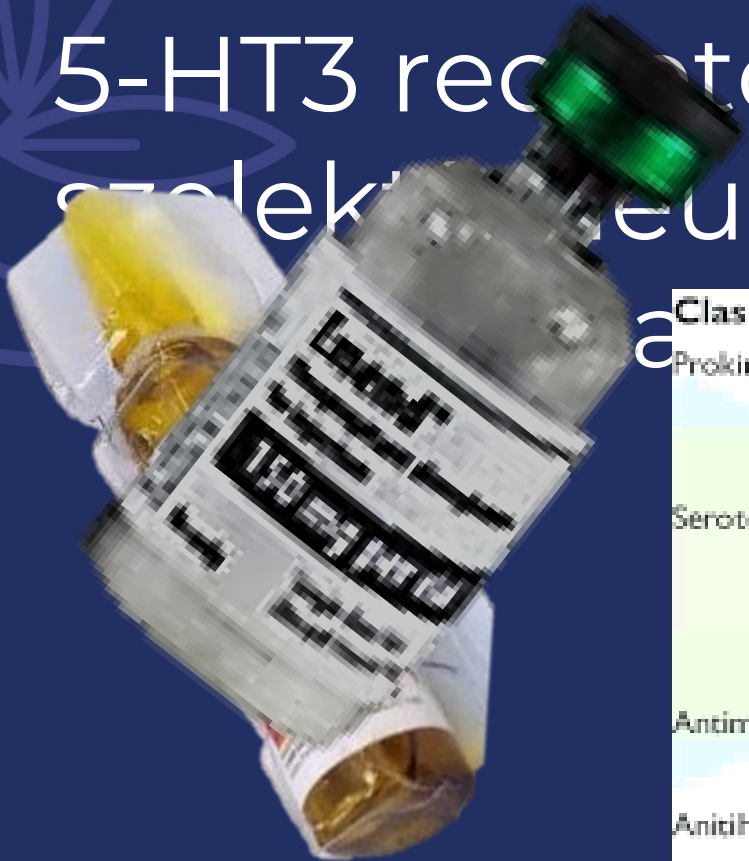

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

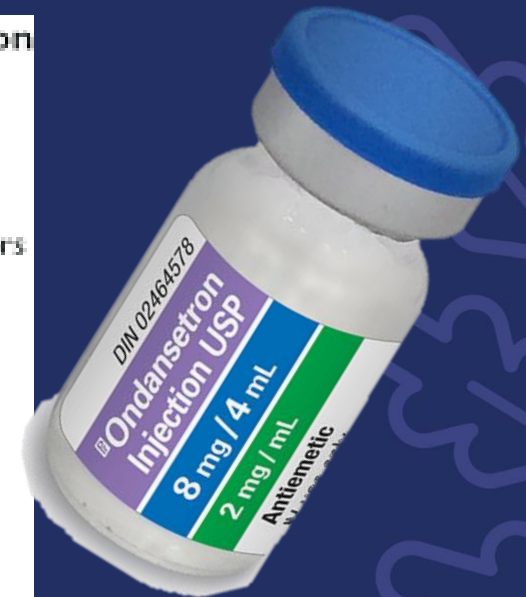

A hányinger, hányás csökkentése

- Antiemetikumok fajtái:
- 5-HT₃ receptor antagonistista („szetron”-ok)
- szelektív neurokinin-1 (NK1) receptor-

Class	Drugs	Site of action
Prokinetics	Metochlopramide Domperidone Prochlorperazine	D2 receptors
Serotonin antagonists	Ondansetron Granisetron Ramosetron Palonosetron	5HT-3 receptors
Antimuscarinics	Atropine Hysocine	M1 receptors
Antihistaminics	Hydroxyzine	H1 receptors
Neurokinin-1 antagonists	Aprepitant	
Others	Dexamethasone	

A vérszegénység megelőzése és kezelése

- A vérszegénység okai:
  - A daganat maga
  - A tumor-ellenes szer csontvelő depressziót okozó hatása
- Következmény:
  - Gyengeség
  - hypoxiás tünetek
  - A kezelés prolongálása, dóziscsökkentés

A vérszegénység megelőzése és kezelése

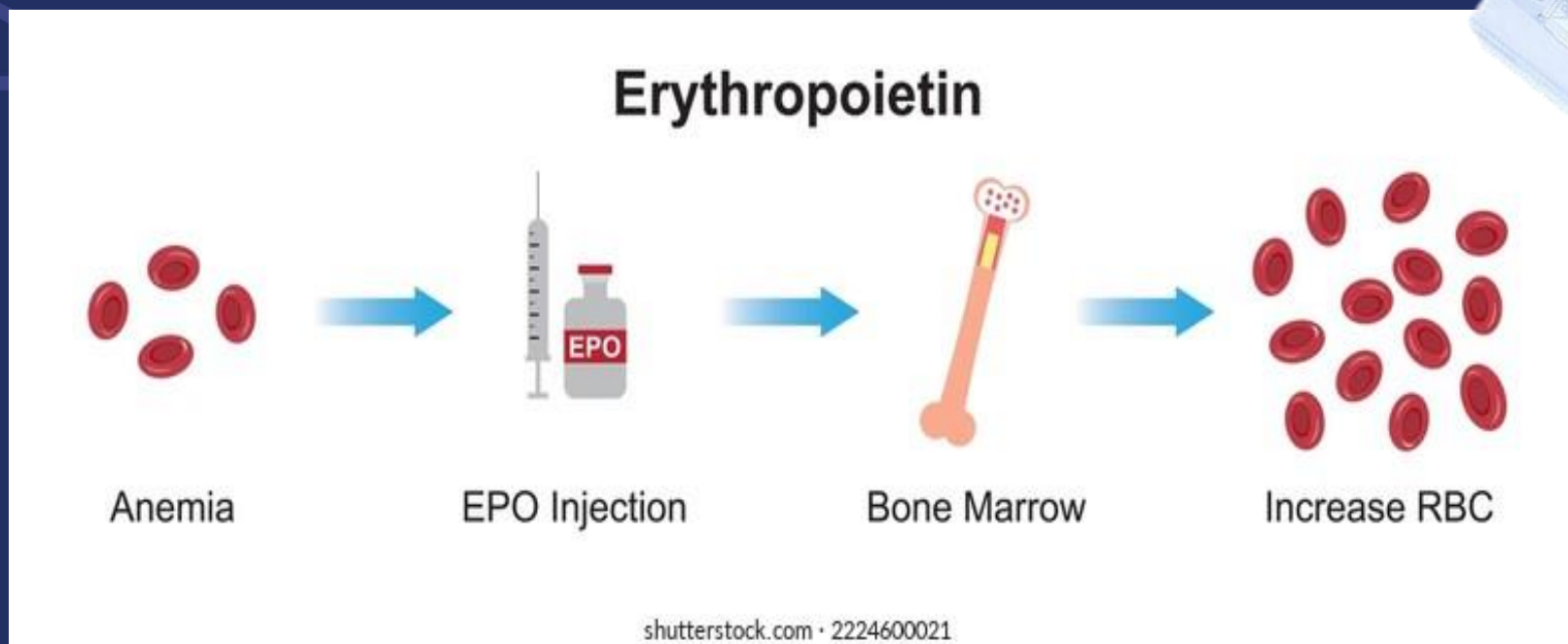
- Mit tehetünk?
  - EPO adása
  - Transzfúzió adása
  - Vas, folsav, B12 adása

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A vérszegénység megelőzése és kezelése

- EPO adása

A neutropénia megelőzése, kezelése

- Miért baj, ha neutropenia alakul ki?
  - Fertőzésre való hajlam nő

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Megnövekedett trombóziskockázat

- Mitől fokozott a thrombosis hajlam?
  - A daganat maga termel prokoaguláns anyagokat
  - A daganat-ellenes gyógyszerek
  - Egyéb beavatkozások:
    - Műtét, kanül, stb

Fertőzések megelőzése, kezelése

- A malignus tumor immundeficiens állapot
- A daganat-ellenes terápia tovább csökkenti az immunvédekezést

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Fertőzések megelőzése, kezelése

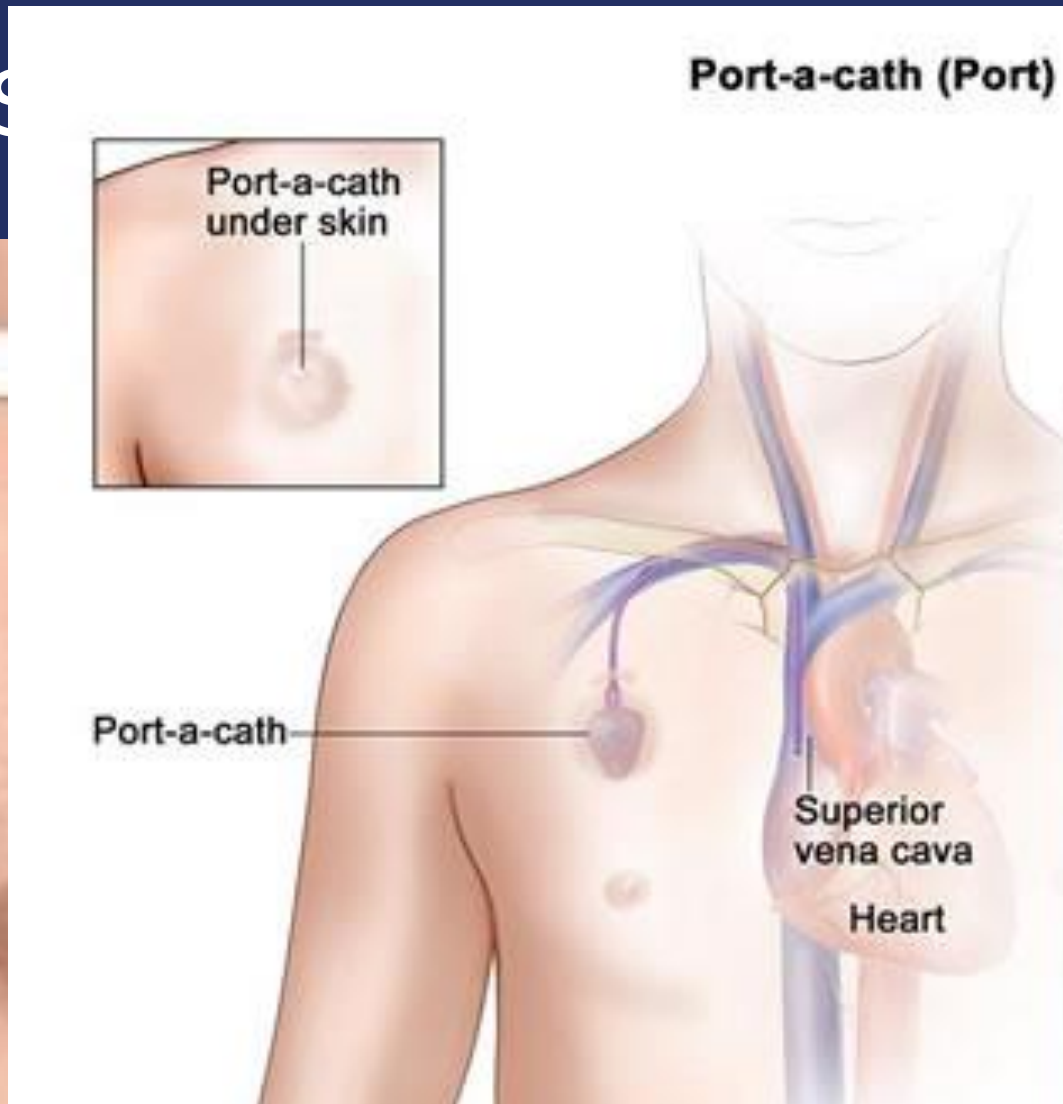
- Fertőzésre utaló jelek
- Antibiotikus + antivirális + gombaellenes szer

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Fertőzések megelőzése, kezelése

- Kanül kezelés

A megnövekedett trombóziskockázat

- A tumorsejtek által termelt prokoaguláns anyagok
- Daganat-ellenes szerek
- Iv. kanülök

A megnövekedett trombóziskockázat csökkentése

- **Teendő:**

- Thromboprofilaxis
  - LMWH, VKA, DOAC

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

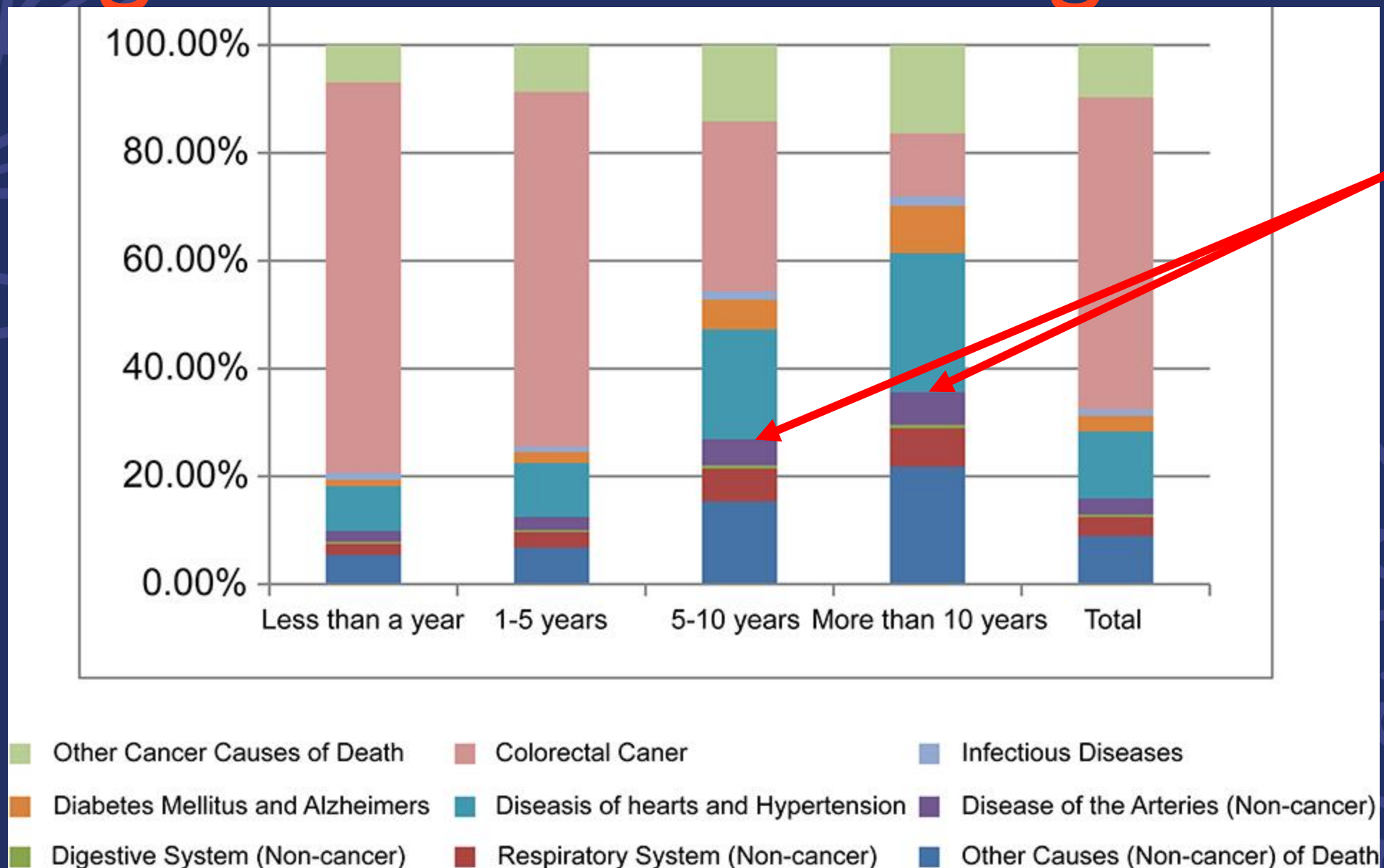
Megnövekedett kardiológiai rizikó

- A nem tumor okozta halálozás **fő oka** a daganatos betegséghez társuló szívbetegség!
- Cardio-oncology!

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

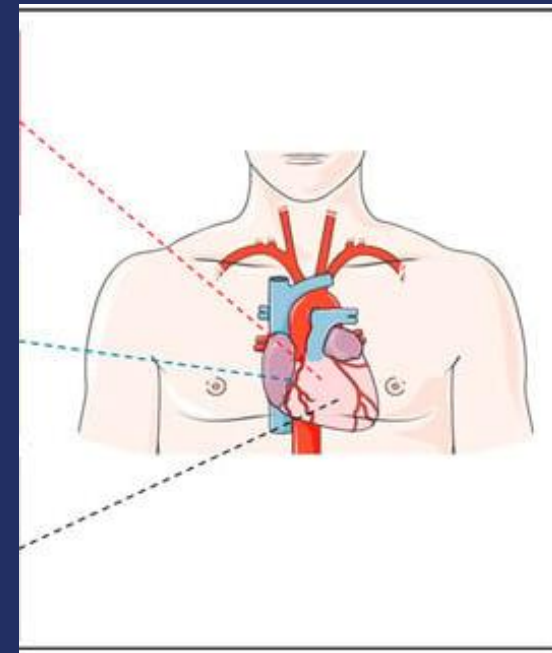
Megnövekedett kardiológiai rizikó

Megnövekedett kardiológiai rizikó

- Kardiális szövődmények

Cardiomyocytes Anthracyclines Alkylating agents	
Coronary arteries Fluoropyrimidines Platinum compounds	
Cardiac conduction Anthracyclines Taxanes Platinum-compounds Gemcitabine	

VEIS

Megnövekedett kardiológiai rizikó csökkentése

- Jelentős kardiotoxicitással rendelkező gyógyszerek
  - Doxorubicin + cyclophosphamid,
  - monoclonalis antitestek ,
  - pl: HER2-pozitív emlőrák kezelésében alkalmazott trastuzumab

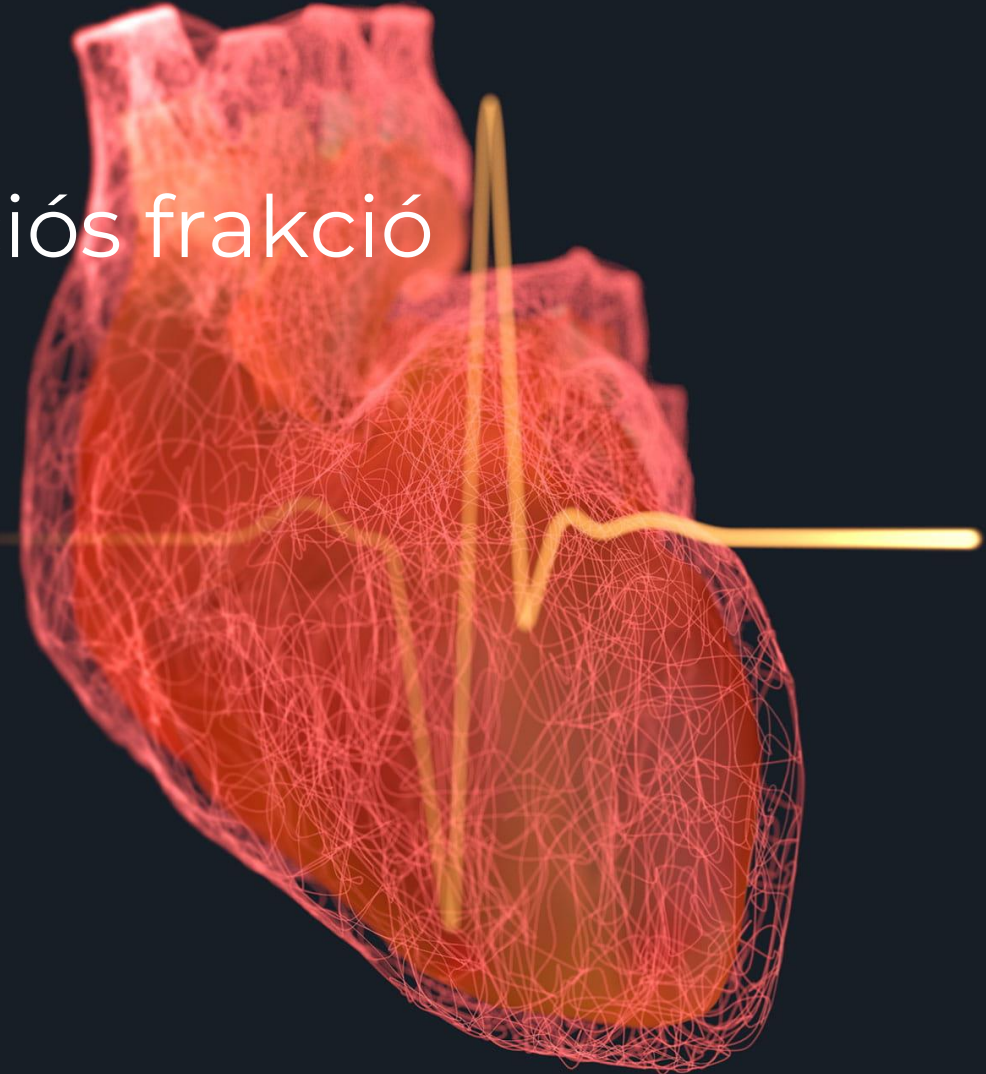
Megnövekedett kardiológiai rizikó

- A mediastinalis irradiatio
  - Constrictiv pericarditis
  - Szívizom fibrosis
  - Billentyű betegségek

Megnövekedett kardiológiai rizikó

- **Kardiális szövődmények:**
  - Tünetmentes bal kamrai ejekciós frakció (LVEF) csökkenés
  - Pangásos szívelégtelenség
  - Hypertonia
  - Aritmia
  - A szívizom ischaemiája
  - Pericarditis
  - Szívbillentyű betegség

Megnövekedett kardiológiai rizikó csökkentése

- A kardiológiai kockázat feltérképezése
- Aktuális kardiális állapot
- Rizikótényezők
- Primer prevenció

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Megnövekedett kardiológiai rizikó csökkentése

- **Állapot követés**

MRI,

LV-EF,

klinikai tünetek

biomarkerek alkalmazása

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Megnövekedett kardiológiai rizikó csökkentése

- Biomarkerek alkalmazása

Troponin I,

N-terminalis pro-B-típus natriuretikus peptid (NT-proBNP)

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Megnövekedett kardiológiai rizikó csökkentése

- Kardioprotektív szerek alkalmazása

Dexrazoxane, az anthracyclinek cardiotoxicitását segít kivéden

- Terápia revideálása a kardiális állapot függvényében
- Szívbetegség kezelése

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A tápláltsági szint biztosítása

- Étvágytalanság,
fogyás
- Hányás, hasmenés
- Tápláltsági szint

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A tápláltsági szint biztosítása

- Tápláltsági szint felmérés
- Táplálásterápia
  - Konzultáció
  - Szuplementáció
    - Szájon keresztül
    - Enterális
    - parenterális

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

A fájdalomcsillapítás

- Az egyik legfontosabb feladatunk!
  - A beteg igénye szerint
  - Lépcsőzetesen
  - Igényeknek megfelelően
  - Folyamatos adagolás

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Hajhullás

**A betegek 8 %-a utasítja
vissza ezért a kemoterápiát**

Hajhullás

- Paxman Scalp Cooling System

